

Přístup osob v doprovodu speciálně vycvičeného psa ke službám

Pes vycvičený pro doprovod osoby se zdravotním postižením je chápán jako nepostradatelná součást zdravotně postižené osoby, která jí umožňuje plně uplatňovat právo na volný pohyb, samostatnost a nezávislost.

Přeprava psů v dopravních prostředcích

Právo na přístup ke službám pro osoby se zdravotním postižením musí být zabezpečeno ve všech prostředcích železniční, silniční, letecké i vodní přepravy, jakož i v ostatních prostředcích veřejné dopravy. Oblast přepravy psů se speciálním výcvikem je na zákonné úrovni relativně nejpodrobněji upravena,⁵¹ i když počítá především se psy vodicími, a nikoliv asistenčními. Do dopravních prostředků mají běžně přístup i psi, kteří nemají status vodicího či asistenčního psa, avšak podmínkou bývá opatření psa náhubkem. Pro osoby zdravotně postižené v doprovodu vodicího či asistenčního psa se jedná o limitující faktor, protože jedním z úkolů těchto psů je podávání předmětů zdravotně postiženým osobám. Při opatření psa náhubkem je takové využití zcela vyloučeno. Zároveň u některých typů tělesného postižení je pro zdravotně postiženou osobu nemožné náhubek nasadit či odejmout. Pokud se jedná o zajištění bezpečnosti, riziko způsobení újmy je omezeno především speciálním výcvikem, který asistenční a vodicí psi podstupují.

V praxi často dochází k nedorozuměním z důvodu nedostatečného proškolení řidičů či jiných zaměstnanců v dopravě. Osobě v doprovodu asistenčního či vodicího psa tak není umožňováno využívat dopravy i přesto, že právní předpis stanovuje nemožnost jejího vyloučení z dopravy. Častým problémem bývá to, že řidič či jiný zaměstnanec trvá na tom, aby pes měl náhubek. Okolnost, že vodicí (asistenční) pes nemá náhubek, však nemůže být důvodem k jeho vyloučení (a tím i vyloučení zdravotně postižené osoby) z dopravy. Zároveň je však zřejmé, že s ohledem na nedostatečnou úpravu označování asistenčních a vodicích psů např. speciálním signálním postrojem nemusí být řidičům dopravních prostředků na první pohled patrné, že se jedná o psa se speciálním výcvikem.

Veřejná drážní a silniční přeprava

Drážní dopravou se v souladu s ustanovením § 1 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, rozumí doprava na železničních, tramvajových, trolejbusových a lanových drahách. Silniční doprava je podle ustanovení § 2 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, souhrn činností, jimiž se mimo jiné zajišťuje přeprava osob. Jedná se konkrétně o linkovou osobní dopravu, kyvadlovou dopravu, příležitostnou osobní dopravu a taxislužbu.

Přeprava živých zvířat v železničních a silničních spojích je upravena v ustanovení § 23 vyhlášky č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu, ve znění pozdějších předpisů. V souladu s ustanovením § 23 odst. 5 nelze z přepravy vyloučit ani odmítnout přepravu vodicího psa doprovázejícího nevidomou osobu. Z dopravy není možné vyloučit vodicího psa ani v případě, že nemá náhubek. Výslovně je však zmíněn pouze vodicí pes nevidomých osob, a nikoliv asistenční pes určený pro osoby s jinými druhy zdravotního postižení. Držitel psa se při nepoužití náhubku nezbavuje odpovědnosti za škodu, kterou může pes bez náhubku způsobit.